

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačati 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katel. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 157.

V Ljubljani, v sredo 12. julija 1899.

Letnik XXVII.

V brezverskem tiru.

V moderni šoli, kateri je namen »nравno-verska vzgoja« mladine, so ob cvetu liberalizma odpravili v Avstriji veronauk iz vrste onih predmetov, iz katerih treba dijakom napraviti zrelostno poskušnjo, ter so ob enem katehetom na srednjih šolah vzeli pravico sedeti v komisiji za zrelostne poskušnje; da bi svojo mržnjo proti nравno-verski vzgoji še tem očitnejše pokazali, odpravili so tudi duhovne vaje za šolsko mladino, oziroma so tako uredili učni red, da se jih dijakom ni bilo mogoče udeleževati. — V dobi 30 let, odkar obstoji novi šolski zakon, ki je v mnogih ozirih sicer veliko storil za napredek šolstva, ki pa v najbolj bistvenem oziru glede versko-nравne vzgoje zelo slabo vpliva na mladino, se je moral vsakdo prepričati, da šola ne sme služiti liberalizmu, marveč dobri vzgoji mladine; to prepričanje je prodrlo tudi v odločilnih krogih in zaradi tega je opazovati zadnja leta, da se novi šolski zakoni, kar se tiče ojstrin proti cerkvi, kolikor mogoče rahlo vporabljajo ter se z raznimi odloki oblažujejo.

Mej drugim je učna uprava zadnji čas določila, da se učiteljem veronauka vrne zopet pravica glasovanja v komisiji za zrelostne skušnje ter da se smejo obhajati tudi vsako leto duhovne vaje za dijake. Ta odlok je za pametnega človeka tako jednostaven, da ga ni potreba še obširneje utemeljevati. Ako v katerem predmetu treba mladenci zrelosti, temeljitega pouka, treba ga mu v najvažnejši stvari, v veronauku, o tem smo na jasnem z vsakim, kedor z nami vred stoji na krščanskem stališču; zato bi bilo le želeti, kar se pa do zdaj še ni zgodilo, da se zrelostni izpit za dijaka zahteva tudi v krščanskem nauku. Jednako koristne so za vsacega, torej tudi za dijaka, duhovne vaje, vzlasti lahkomišelnim mladini treba oskrbeti vsaj nekaj resnih dnij v življenju, da pre-

mišljuje o svojem namenu, o spolnovanju svojih dolžnosti itd. Zato z veseljem pozdravljamo odlok ministerstva, s katerim se zopet dovoljujejo duhovne vaje.

Vsak bo s tem zadovoljen z nami vred, kdor stoji na krščanskem stališču; kdor pa zastopa tudi v vzgoji brezversko stališče, tak se s tem odlokom ne bo mogel sprijazniti. V Slovencih v javnosti brezversko stališče z vso odločnostjo zastopa »Slovenski Narod« in zato se nam je popolno umevno zdelo, da je »Narod« zropotal zaradi tega nad vlado ter da premišluje, ali še kaže našim poslancem tako reakcionarno vlado podpirati. »Narod« glede omenjenih odlokov vlade piše:

»Naredba, s katero se je katehetom dala pravica glasovanja pri maturitetnih skušnjah, je povzročila prvo razočaranje in to razočaranje je toliko večje, ker ni dvoma, da je s tem storjen prvi korak k uvrščenju veronauka mej predmete, iz katerih je delati maturo, saj bi drugače vsa ta naredba sploh ne imela smisla. Ta namera pomeni očitno reakcijo in kakor druge svobodnišelske stranke, tako se tudi mi ne moremo sprijazniti z njo. Ravno tako nam ne ugaja naredba, s katero so se obnovile eksercicije na srednjih šolah, ker tudi te, kakor mature iz veronauka, nimajo drugega namena, kakor mladino zapeljati v klerikalstvo, dati klerikalizmu priliko, da jo priklene na se in osvoji. Stvarnega in pedagoškega razloga ni nobenega za ti odredbi. Izdani sta bili zgolj in jedino, da se poveča vpliv klerikalizma na šolo, in to perhoreziramo z vso odločnostjo, ker je tak vpliv na občno škodo.«

To je enkrat jasna beseda iz ust brezverskega lista. Veronauk, duhovne vaje to vse vodi v »klerikalizem« in zaradi tega treba vse to odstraniti ali vsaj skrajno omejiti.

Ta »Narodova« izjava pa tudi dokazuje, da gonja »Narodova« proti »klerikalizmu« je boj

proti krščanstvu in da je s frazo »klerikalizem« dosedaj le slepil one, o katerih je vedel, da se jim zameri, ako nastopi naravnost proti krščanstvu. Sedaj pa, kakor se vidi, so se pri »Narodu« že toliko zjasnile razmere, da sme očitno nastopiti proti krščanstvu.

Ker se ta kočljiva izjava tiče uprav šole in vzgoje, imajo naši učitelji priliko spoznati, s kakimi idejami da se prijaznijo, ako se vdinjajo pri »Narodu« v službo.

Da bi bili slovenski učitelji v svoji večini tako globoko padli, da bi se v tako diametralno nasprotje postavili s svojo vzgojeslovno nalogo in z narodom, mej katerim živijo, tega mi danes še ne moremo verjeti. Da je mej učitelji nekaj »streberčkov«, ki hodijo ne toliko iz političnega prepričanja, kolikor iz osebnih koristij za »Narodom« skozi drn in strn, to je znano nam, še bolj pa drugim res zaslužnim učiteljem, to je gotovo, toda večina slovenskega učiteljstva je po našem mnenju v svojem jedru še zdrava, žal, da najboljši mej učitelji nimajo poguma odločno nastopiti proti kričačem, ter svetu povedati svoje mnenje o nalogi učiteljstva. Tudi zato po našem prepričanju mora kmalu čas priti, kajti proti »Narodovemu« usiljevanju prostaškega brezverstva mej naš narod dvigniti se morajo vsi, katerim je blagor naroda pri srcu, ter odločno mu zaklicati: Do tukaj in ne dalje!

Alkoholizem na Francoskem.

Pogubni strup alkoholizma razjeda vedno bolj in bolj človeško družbo, razširja se silovito po vseh civilizovanih državah, toda v prvi vrsti in najbolj po Francoskem. Da opomorejo temu zlu, se je združilo veliko število modrih in vplivnih mož, kateri hočejo zastaviti vse sile, da omeje vsaj deloma razširjanje alkoholizma. Pred nekaj dnevi se je vršil sedmi mejnarodni shod teh mož

LISTEK.

Drago čitanje časopisa.

(Humoreska.)

»Pojdi«, reče gospa Prosén-ova soprogu, »v gostilno, spij vrček piva, pri tem pa beri časopis. Saj menda veš, da iščem deklico, ki ima otroke rada; torej poglej v oznanila, če so v večernem listu tiskana. Citaj tudi »razne stvari«, zapamti si vsebino »listka« in nauči se na pamet »domače novice«.

Gospod Prosén, mož pri kakih štiridesetih letih, bil je prepokoren zakonski družici svoji, saj, kadar je hotel iti od doma. — Obuje lepo osnažene čevlje in prav ponižno prosi premilostljivo gospo soprogo ključ od hišnih vrat.

»Ključ od hišnih vrat?« zavpije premilostljiva, »za božjo voljo, kaj pa misliš? Ali naj ves večer sama tu sedim? Otrok nimamo, časopisa nimamo naročenega, kaj misliš, kaj hočem sama delati. Saj bi bilo vendar škoda denarja, ki se je potrošil za tvoje šolanje, ako ne znaš toliko čitati, da si gotov z večernim listom v jedni uri!«

»Le nikar ne kriči«, odgovori Prosen, »ključ je tako potreben v tem polletju, kakor dežnik v dežju; le hitro ga daj, s ključem dobi šele moja točnost pravo vrednost. — No, zdaj pa grem, čem prej se ločiva, tem prej bodeva zopet skupaj!«

Kam, kam pa? Ni tako lahka naloga ne: jedna ura časa, vrček pive, »domače novice«, »razne stvari«, »oznanila« in pa še »listek«. Gospodu Prosenu je bilo to jako hudo. Stopi v dobro obiskovano gostilno in zavpije v polnem basu:

»Vrček piva in večerni list!«

Ko bi trenil, stal je že natakár z dolgim frakom in brisačo na rami pred gospodom Prosenom in mu ponudil vrček piva, zraven pa pristavil z milo donečim salonskim glasom: »Večernega lista še ni«; na to je pa izginil z dvajsetimi vinarji v žepu.

»Moram pa iti v gostilno, ki je bližja ekspediciji«, reče gospod Prosen sam pri sebi, »ura je kratka; da, da, prav pravijo, da je čas denar; pri meni je oboje jednako, ni jednega ni drugega nimam veliko«. Naglo spije in odide.

Prišel je v elegantno restavracijo, teka sem ter tje, da bi kje zagledal večerni list, naposled pa sede k mizi za časopise. Sedelo je poleg njega vse polno vinskih bratcev, gospá v svilnatih oblekah in blebetavih gospodičen, a večernega lista le ni med njimi!

»Natakár«, reče Prosen, »gospod natakár!« zavpije žejni gost; »gospod višji natakár!« zakriči naposled strahovani zakonski mož. »Konečno! — Večerni list in vrček pive!«

»Hm, hm«, je mrmral natakár sam pri sebi, »ta pije pivo časopisu za nameček, ko vendar vsi drugi časopis beró za nameček pijači; i kaj hočemo, vsak po svoje«.

Precej potem že podaje spretni natakár gospodu Prosenu med globokimi pokloni vrček piva.

»Pa večerni list?« zopet vpraša Prosén in mu pomoli 20 vinarjev.

Naglo steče med gosti natakár, da mu dolgi frak plapola po zraku; naglo pride tudi nazaj brez lista, rekoč: »List nekdo drugi bere.«

»Drugi bere«, ponovi Prosen in raztegne

v Parizu, in o tej priliki so prinašala vsa večja glasila dolge članke o antialkoholizmu.

Odlična pariška revija »L' Ami du clergé« razpravlja v 40 kolon dolgem sestavku o tem vprašanju, temeljito in jasno, zato povzamemo iz nje nekoliko o tem vprašanju.

Razširjanje alkoholove pijače na Francoskem je zadnjega polstoletja grozovito napredovalo. Leta 1850 je bilo obdačenih 585.200 hektolitrov, leta 1870 že 882.790; l. 1880 — 1.313.829 hl; v letu 1890 — 1.662.801 hl. In lansko leto se ni obdačilo nič manj nego — 1.865.000 hektolitrov alkohola.

Ako se pomisli, koliko alkohola porabijo neobdačenega za-se in za svoje delavce podjetniki, ki ga proizvajajo, in koliko alkohola se proda na skrivaj, tedaj se mora po pravici trditi, da se porabi na Francoskem vsako leto 2 milijona hektolitrov alkohola.

Seveda ni odločen ves ta alkohol ravno za pijačo, toda država je obdačila prej omenjenih 1.865.000 hl — čistega alkohola, in pet litrov čistega alkohola dá trinajst litrov žganja. To se mora vsekako tudi v poštev jemati.

V dobi 50 let se je torej uporaba alkohola na Francoskem potrojila. Gorje, da v tem razmerju tudi nadaljuje! Naš narod, pravi omenjeni list, zastaja glede namnoževanja prebivalstva bolj in bolj za družimi narodi; zadovoljimo se že s tem, da prekašamo druge narode glede — alkoholovega pitja.

Ko so primerjali l. 1855 države, koliko katera porabi alkohola, je zavzemala Francoska predzadnje mesto, za njo je bila le še Italija. Leta 1895 pa so priplezali Francozi po tej lestvi na — drugo stopnjo. Samo Belgija je popila razmerno še več alkohola. Pa menda ne bode treba več dolgo čakati, da bode zavzela Francija prvo mesto, da pa bode ob enem v drugem oziru padla globoko pod druge narode.

Kajti neumno bi bilo tajiti: da so učinki alkohola, ako se ga pije že iz navade in to celo nezmerno, naravnost smrtonosni, za fizično moč človekovo, za moralno životinjno in za ves dotični rod. —

Razločevati je treba med alkoholizmom in pijančenjem. Pijančenje je napaka, katera izvira že iz starodavnosti, alkoholizem je pa zlo, katero je porodila novejša doba. In alkoholizem je mnogo nevarnejši strup za človeštvo, nego pijanost. V slučaju pijanosti se velik del alkohola že v naravi izloči in ne more torej preveč vplivati na telo. Ako se pa uživa alkohol tudi le po malem, vsak dan večkrat, se zajé globoko v različne telesne organe (želodec, jetra, obisti, srce, pljuča, živčevje, možgane itd.) in provzroči njemu lastne pogubne posledice: kronično vnetje, celo telo postane nekaka masa brez vsake moči, in oživlja je le še alkohol sam, ki povzroča to zlo.

Poslušajmo, kaj pravi o tem učeni zdravnik Lannelongue: »Kar najbolj karakterizuje pijanca, je pomankanje vsake energije. Sedaj, ko tepe človeka toliko nesreč, ko mu preti tako grozno število raznih bolezni, je pri pravem človeku res

karakteristična tista organska energija, s katero more kljubovati vsem napadom, ki mu jih prinaša vsak trenotek od neštevilnih, hudih sovražnikov. Pijanec je pa zgubil to energijo; to je huda rana, to je huda bolezen. Pri 40 letih izgleda šestdesetleten starček. Starček in pijanec sta si podobna; a ne motim se, ako trdim, da ima starček mnogo več energije in odpora.

Alkohol uničuje toraj telo in krajša življenje, vpliva pa tudi uprav strašno na duh in na zarod.

Ako pride to nesrečno zlo v živce in žile, ako ugonobi notranje telesne organe, ali bi ne bilo mogoče, da pride tudi z možgani v dotiko? In res se zajé tudi v možgane, sicer počasi, toda tembolj gotovo.

Vai zdravniki, ki so proučevali to vprašanje, so konstatovali, da pitje alkohola sčasoma provzroči izgubo razuma.

Dejstvo je, da raste število umobolnih vsopredno z razširjanjem alkoholnega pitja. Leta 1865, ko se je porabilo 873.007 hl. alkohola, je bilo 13.983 znorelih oseb na Francoskem. Deset let pozneje je narastlo število hektolitrov do milijona, in število norcev je bilo 21.962. L. 1885 je bilo na jedni strani 1.444.342 hl. alkohola, — na drugi strani pa 51.207 norcev. Koncem leta 1892 je bilo na Francoskem 58.753 norcev, dočim se je proizvedlo 1.735.367 hl. alkohola.

Res je sicer, da pridejo še drugi vzroki v poštev glede naraščanja umobolnih, ali vsakdo bo moral priznati, da ima alkoholizem precejšen delež pri tem.

Razširjanje alkoholizma je v najtesnejši zvezi tudi z naraščanjem obsojenih hudodelcev. Poglejmo nekoliko statistiko, saj številke govore.

Neki učenjak, ki se posebno peča s tem vprašanjem, doktor Legrain, je priobčil sledeči izkaz:

Izmed 100 kaznjencev:	
radi zavratnega umora je bilo	53 žganjepivcev
radi posilstva	53 »
radi požiganja	57 »
radi beračenja, postopanja	70 »
radi pretepanja in pobijanja	90 »

Torej izmed 500 obsojencev, je izračunal učeni doktor, da je bilo 323 žganjepivcev, — dve tretjini.

In samomori? Leta 1840 je prišel jeden samomor na 13.000 prebivalcev, danes pa pride jeden na 4500.

Žganjepivec pa ne škoduje le sebi, svojemu telesu in duši, temveč tudi lastnemu rodu.

Doktor Legrain je proučeval 215 alkoholov udanih družin, katere so imele 814 potomcev v treh kolenih. In, ali veste, kaj je postalo iz teh 814 ljudij?

427 jih je postalo v življenju pijancev, 60 od 100 jih je bilo fizično in duševno nesposobnih, 14 od 100 je bilo zločincev, 22 od 100 jih je umrlo majnih otrok, 17 od 100 jih je vzela nalezljiva bolezen, 19 od 100 jih je znorelo.

Vsa zla, vse nesreče in bolezni podpira očitno na vso moč — alkoholizem.

Srbska kultura na Hrvatskem.

Prigodom proslave Zmajeve petdesetletnice je pala tudi beseda o srbskeji kulturi, katereji ima stati središče Zagreb. Govornik gotovo ni sam bil prepričan o tej svojej izjavi, nego se je tako izrazil gotovo v svojej prevelikeji gorečnosti za srbsko stvar. Iz njegovih ust je utekla šovinistična beseda, ki ni imela pravega mesta pri tej svedčnosti v slavo pesniku, ki je vedno zagovarjal slogu med Hrvati in Srbi, in ki je gotovo sam najbolje prepričan, da se v Zagrebu ne more in ne sme govoriti o drugeji kulturi nego o hrvatskeji. Tako so se izjavili tudi mnogi drugi odlični Srbi, ko so razgledali Zagreb, kjer niso našli nič srbskega razun onega napisa s cirilico na zgradi pravoslavne občine, kjer se nahaja takozvana srbska banka, in pa napisa nad redakcijo »Srbobrana« onega lista, ki v središču Hrvatsstva slobodno grdi in psuje Hrvate, ki so tako dobročudni, da puste ta velikosrbski klepetec klepetati, kakor ga je volja. Sicer so pa takozvani Srbi tudi po številu v samem Zagrebu tako neznatni, da se bode težko našlo med njimi resnih delavcev za srbsko kulturo. Od 50.000 prebivalcev zagrebskih je zdaj pravoslavni okoli 2000, pa še ti se vsi ne prištevajo Srbom. Res je, da se je v novejšem času pojavilo med pravoslavniimi neko gibanje, da privlečejo čim več pravoslavnega življa v Zagreb, da s tem pokažejo, kako njihova srbska stvar napreduje. Toda tudi to jim ne more pomoči, kajti hrvatskega prebivalstva niso v stanu nikdar nadkriliti.

Kaj pa vendar mislijo ti ljudje s to svojo srbsko kulturo? Hočejo, da imajo vse svoje zavode kakor Hrvati, da se tedaj vse dualizira, celo svoje vseučilišče bi hoteli imeti. Jeli to potrebno? Kdor ve, da se srbski jezik čisto nič ne razlikuje od hrvatskega razun po pismu in je vsa književnost pristopna vsakemu, saj vsakdo zna oba alfabeta, potem se mora kar čuditi omenjenemu zahtevu. Sicer pa je ta zahtev tudi nemogoč z gmotnega stališča. Hrvatska ima za prosveto svojega naroda še toliko storiti, da bi trebalo za to milijone denarja, a zdaj naj pa bi radi nekih prenapetih glav trošila še enkrat na take zavode, kakoršnih že ima za vse prebivalce svoje. Komur niso ti državni zavodi po volji, naj si jih osnuje sam in naj jih rabi pod državnim nadzorom. Sicer je pa hrvatska vlada vrlo tolerantna ter nastavlja po vseh zavodih pravoslavne veroučitelje in tudi mnogo učiteljev Srbov za druge predmete, a ravno tako se nahaja med drugim činovništvom vrlo mnogo Srbov v najvišjih službah. Saj so od 8 velikih županov štirje Srbi. In vse to tem ljudem še ni zadosta; hočejo še več, kakor da bi hoteli gospodariti na Hrvatskem. In pri vsem tem jih je komaj ena tretjina vsega prebivalstva Hrvatske. Na Ogerskem jih ni manje nego na Hrvatskem in tam se še popolnoma razlikujejo po jeziku od drugih prebivalcev, a posebno še od mažarskih. Zakaj pa tukaj ne zahtevajo svojih zavodov, svojih gimnazij in vseučilišč. Na Ogrskem, kjer so vse višje šole mažarske, bi bil tak zahtev umesten in tudi pravičen. Toda Srbi so v svojej borbi proti Mažarom kukavni, pa bodo izgubili še

usta malo na kisló, potem pa potegne uro iz žepa.

Jedna ura je že pretekla. »Ljuba ženka,« si govori gledajoč v polprazni vrč. »Ti mi najbrže ne veruješ, ali čista resnica je: Pivo se lahko pije brez časopisa, ali časopis brati brez piva, to je nemogoče. O, mar si bi sam naročil časopis — in ne bi mi bilo treba se nočoj nahajati v takem položaju.«

Med tem je pa tudi včasih pogledal k gospodu, ki je imel v roki večerni list in ga počasi, kakor bi študiral abecedo, pregledaval. »Morda igra z menoj jednako ulogo,« si misli Prosen in naroči še jeden vrček piva. — Pri vsem tem so pa pečene piške tako zelo vplivale na ostri vonj Prosenov, da se ni mogel vzdržati, da bi ne naročil jedne »porcije.« Kar pa priteče urni natakter ter prinese čakajočemu gospodu Prosenu večerni list. Kakor utapljaajoči se poprime za rešilno vrv, tako hlastne Prosen po listu. Vendar ni hotel, kakor kupec, najprej oznanila, ali kaka radovedna gospa novice in zaljubljene romane čitati, on predela v prvi vrsti politične stvari, kar se takim možakom spodobi. Ko je že prerešetal na videz politični članek, svignejo oči naglo pod črto, kjer bi se imel pričeti misijon.

»Gospod Prosén,« mu mahoma zakliče znan glas na uho, nocoj pa delate malo časti dobremu imenu Vašemu! Tako pozno tukaj?»

Prav prijazno pozdravi Prosen starega znanca in položi časopis na stran, kajti ljubši se mu je zdel prijatelj, kakor večerni list.

Kdo pa zamore opisati strah, ko je med govorom izginil časopis!

»Tako priljubljen list bi morali vsaj v dveh iztisih imeti,« mrmra Prosén in gre slabe volje iz restavracije. Toda, še ne gre domov. »Sedaj je že vse jedno,« pridiga izza gardin, moram že tako ali tako slišati,« reče ter jo zavije v drugo gostilno, potem zopet v drugo, in na vse zadnje še v tretjo, pa nikjer ni dobil večernega lista. V prvi ni smel motiti nežno mestno hčerko pri čitanju, v drugi stiskal je star gospod večerni list z vsemi močmi k sebi in študiral vsako črko posebej, v tretji ga pa še sploh imeli niso naročenege. V vsaki je šel jeden ali tudi dva vrčka pive po grlu.

Po tolikih zmotah se napoti konečno ves potr domov. Ura je odbila že davno polnoči.

»Gotovo mi ne bode verovala resničnih dogodkov, ki so me mučili, da ji nisem mogel ustreči. Moram se toraj poslužiti družega po-

močka,« si šepeče, ko odpira na lahko hišna vrata. Na stopnjicah se sezuje. »Dvajset vinarjev za vrček pive,« zašepeče in stopi na prvo stopnico; »deset vinarjev za »omnibus,« šepetne, ko stopi na drugo stopnico. Tako je šlo vedno dalje, in pri vsaki stopnici je napovedal druge stroške, katere je napravil. Pri poslednji stopnji pa še ni bilo konca. »Dve kroni za pečeno pišče,« vikne še pred vrati.

»Da, pečeno pišče,« se zasliši jokajoč ženski glas, »o me uboge ženske!« In temu je sledila dolga »pridiga izza gardin,« in le počasi se je prišel šele bolj tihi govor.

»Večerni list si moral gotovo prav dobro pregledati?»

»O, da, da, kakor si ti želela!« odgovori v potrebi.

»Kako je pa kaj s pripovedko v podlistku?»

»Prav počasi in dolgočasno se nadaljuje,« odgovori Prosen, »še ničesar ni slutiti o koncu.«

»In v oznanilih, si li kaj videl naznačenega o dekletu, ki ima rada otroke?»

»Nikakor nisem mogel kaj zapaziti; sploh pa, saj nimava otrok, in torej ne potrebujeva tudi ne dekleta, ki ima otroke rada.«

to, kar imajo, saj jim Mažari pomažarujejo že njihove ljudske šole.

Seveda Mažar Srbu ni brat, ki bi mu dovoljeval vse, kar ga je volja, nego ga tlači in skuša ugonobiti. A brat Srb je tako kratkoviden, da v tej nejednaki borbi noče pripoznati Hrvata za svojega brata, premda mu le ta podaje roko ter ga brani mažarskega nasilja. Mesto da se združi s Hrvatom, da bi oba lažje odbijala mažarsko napredovanje, pride on delat na Hrvatsko, v to jedino pribežališče njegovo, zdrážbo, da oslabi tudi Hrvata v nejednakej borbi proti tolikim sovražnim sosedom.

Tako ravnanje se mora ne samo s hrvatskega in srbskega stališča, nego tudi sploh s slovanskega, najhuje obsoditi. Vse, kar počno v novjšem času takozvani Srbi na Hrvatskem, v Dalmaciji ter Bosni in Hercegovini, ne vodi na korist njihovo, a žalibog le na škodo vsega prebivalstva teh dežel. Dokler se Hrvati in Srbi prepirajo, se tretji smeje in izvaja svoje osnove proti njim. — Mesto da se združujejo in jačijo za to borbo, drobe svoje sile in se slabe. Kaj pa vendar morejo izvesti Srbi v kulturnem pogledu na Hrvatskem, kjer jih je le nekaj čez pol milijona, a če prištejemo še one v Bosni in Hercegovini, v vsem jeden milijon. Kaj more ta peščica naroda storiti na kulturnem polju, more si vsakdo lahko misliti. Slovenci so mnogoštevilnejši, pa tudi v kulturi naprednejši, nego Srbi, pa so se vendar izjavili za najožjo zvezo s Hrvati v kulturnem delovanju, ker oni dobro vedo, da se morejo le v duševni zvezi s Hrvati vzdržati v hudi borbi s svojimi nemilosrdnimi sosedi. Srbi delajo v svoji ošabnosti čisto protivno, a to je najboljši dokaz, na kako nizki stopnji kulture se nahajajo, ko mislijo, da jim ni treba sloge. Kratkovidni in zaslepljeni so, da ne morejo bolje biti. Žalibog da ta prepis škodi največ sami Hrvatski, ki bi trebala v sedanjem kritičnem času v vsem složno prebivalstvo.

Mažari in drugi protivniki Hrvatske pokazujejo zelo radi na to perečo rano domačega prepira, pa gledajo, da se s tem položajem tudi izkoriščujejo. Ni neverjetno, da Mažari sami goje ta prepis, kaj drugega bi jih bilo namamilo v Zagreb k omenjeni svečanosti, samo da pokažejo pobratimstvo med Srbi in Mažari proti Hrvatski. In vendar Mažar prezira Srba ter ga ne mrzi nič manje nego Hrvata, ali katerega drugega Slovana na jugu, ker so mu le-ti vsi na potu pri snovanju njegovega gospodstva na balkanskem polotoku. Kaj Srbi tega ne vidijo, kaj so zares tako kratkovidni, da jih bode rešilo propada prijateljstvo njihovo z Mažari? Nikdar ne. Če že mora kdo postati žrtva v tej borbi, postali bodo oni prvi po vsej prislovi: »Kdor ne trpi brata za svojega brata, postane sluga tujemu gospodarju.« Tedaj jim ne bode pomagala tudi njihova srbska kultura, katero hočejo širiti proti hrvatski na onem kraju, kjer jej ni bilo nikdar mesta in kjer se ne more nikdar razviti v onem duhu, s katerim so navdahnjeni začetniki tega nepotrebnega in neumestnega prokreta v srcu kraljevine Hrvatske.

»Razne stvari?« vpraša nestrpno gospa dalje. —

»Razne stvari,« ponavlja Prosen v zadregi. »Iz Münchhausena se poroča, da so tam ženske, ki hodijo z možmi v gostilne; zato imajo javni stražniki veliko več opravila, torej so tudi njih uradne ure veliko daljše.«

»Domače novice si pa najbrže vse pozabil?« vpraša milostljiva bolj tiho.

»O ne, ljuba moja, še vse na pamet vem. Preteklo noč je bilo zopet dosti nemirov. Motilci javnega miru so kmalu prejeli plačilo, kajti ne dolgo potem so že spali v kaznilnici!« — »Ne bodi tako glasna,« reče naposled še svoji ženi. »stražnik ne stanuje daleč od nas, in kakšna sramota bi bila, ako bi tebe odpeljal zaradi motenja miru; kako bi mogel potem tudi jaz zaspati brez tvoje »pridige izza gardin?«

Malo potem je dobri gospod Prosen že ležal na postelji in glasno smrčal; kajti, po toliki jezi, skrbi in blodnji se lahko zaspi.

Gospa Prosénova je pa sklenila, naročiti se na časopis, da zabrani s tem možu nadaljne prestopke hišnega reda.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. julija.

Parlamentarni dogovori. Praška »Politik« poroča z Dunaja, da so se vršile minule dni na Dunaju konference mej grofom Thunom in nekaterimi voditelji desniških strank. Omenjeni list imenuje mej zastopniki desnice samo posl. dr. Pacáka, dr. Ferjančiča in Dzieduszyckiego. Razgovor je bil o notranje-političnem položaju in o sklicanju državnega zbora. Vlada je baje tem možem pojasnila, da namerava nekaj dni pred sestankom državnega zbora sklicati k skupnemu posvetu parlamentarne voditelje desniških in tudi levičarskih strank. Pri tem posvetovanju bo vlada skušala doseči nekako sporazumljenje mej desnico in levico ter si zagotoviti redno parlamentarno delo. Kako misli vlada doseči tako sporazumljenje, dosedaj še ni znano in reči moramo, da je morala najti neko izredno ugodno sredstvo, ako meni, da bo spravila dva največja nasprotnika. Da bi se že sedaj ugodno rešilo pereče narodnostno vprašanje, na to pač skoro ni misliti, ker priprave še niso tako daleč propele, da bi se že danes moglo govoriti o kakem uspehu v tem oziru.

Vlada §. 14. Te dni izide zopet nekaj vladnih naredeb na podlagi § 14. Z njegovo pomočjo je vlada, kakor javlja dunajski uradni list, dovolila predvčeraj tržaški občini, da sme najeti posojilo v znesku 12 milijonov kron, toraj za sedaj polovico zaprosenega posojila, katero pa porabijo tržaški iredentovci z zelo neznatnimi izjemami največ samo v prid italijanski stvari. Bolj občutna za avstrijske davkoplačevalce bo pa uvedba novega davka na sladkor in sladkorne izdelke, ki stopi v veljavo najbrže že s 1. avgustom. Priprave za uvedbo te nove davščine so pri finančnih uradih že skoro docela dovršene. Ta davek bo posebno za nižje ljudstvo zelo obteževalen, ker se podraži sladkor s tem za celih 6 gld. od 100 kg. Vendar pa je pričakovati, da bo imel novi davek to dobro posledico, da se že vendar jedenkrat uravnajo plače državnim služabnikom, ki se že skoro poldrugo leto morajo tolažiti s praznim upom. Na podlagi omenjenega paragrafa izda vlada tudi znane nagodbene predloge, glede katerih so se podali trije avstrijski ministri včeraj zopet v Budimpešto, da se konečno dogovore o času in načinu objavljenja. Zasilni paragraf 14 nam toraj prihodnje dni ne prinese nič ugodnega, pač pa več novih in težkih bremen.

Dogodki v Srbiji. Napad na razkralja Milana bo usodepoln za vse protivladne stranke v Srbiji. Nepopisna gonja se je vprizorila proti radikalcem. Blizu dvajset odličnih pristašev radikalne stranke imajo že pod ključem in vedno še naglašajo srbski oficijozni listi, da bo aretovanih še več oseb. Postopanje belograbskih oblastev je tako nasilno, da se gabi celo ožjim Milanovim pristašem, ker nikakor ne morejo verjeti, da bi bilo res toliko uglednih mož zapletenih v zaroto proti Milanu. Kogar koli navede prijati napadnik Knežević ali kdo njegovih tovarišev, takoj mora pod ključ in prične se dolgotrajna hišna preiskava. Kajpada se vrši vse to samo pri radikalcih. Ravno to dejstvo pa z nova potrjuje sumnjo, da je vsa komedija vprizorjena samo iz tega namena, da se zatre v Srbiji ves radikalni življenjski odstranijo sovražnikom domovine nevarni voditelji.

Obsedno stanje in nagli sod v Belegradu. Niso se motili oni, ki so trdili, da bo srbska vlada ozir. razkralj Milan fruktificiral napad za-se in proti radikalcem. Gonja, ki se je pričela proti somišljenikom radikalne stranke, se še vedno nadaljuje. Nič manj ko 45 oseb so že do včeraj prijela belgrabska oblastva. Mej aretovanci so trije bivši ministri, trije državni tajniki, dva kasacijska sodnika, pet visokošolskih profesorjev, štirje gimnazijski profesorji, štirje učitelji, deset poslancev, štirje pravniki, dva prelata, dva polkovnika, dva stotnika, več dijakov itd. Umevno je, da je razburjenost mej prebivalstvom jela naraščati in da se je vlada jela bati splošnega ljudskega odpora. Zato je včeraj proglasila obsedno stanje za Belegrad in okolico ter nagli sod, in sicer se razteza poslednji tudi na vse aretovance. To je pač naj-

boljši dokaz, da se želi vlada čim preje iznebiti vseh neprijaznih jej ljudij.

Ruski prestolonaslednik Jurij †. V ponedeljek je umrl v kavkaškem zdravilišču Abbas-Taman ruski veliki knez Jurij Aleksandrovič, starejši brat ruskega carja Nikolaja. Pokojnik je bolehal že od leta 1892, ko si je na ladiji »Svetlona« pri nekem padcu nakopal neozdravljivo bolezen. S politiko se prestolonaslednik ni pečal, tem bolj je bil pa vnet za mornarico, astronomijo in druge znanosti. Bral je zelo mnogo in dohajali so mu največji časniki ruski in inozemski. Pred nekaj dnevi so poročali angleški časniki, da namerava veliki knez resignirati na pravice prestolonaslednika, kar so pa uradni krogi dementovali. No sedaj je smrt potrdila in izvršila to misel. Novi prestolonaslednik je drugi brat carja Nikolaja, veliki knez Mihael Aleksandrovič, in sicer, kakor naglašava car v svojem včerajšnjem manifestu na ruski narod, tako dolgo, dokler mu Bog ne podari kakega sina.

V Španiji pričakujejo v kratkem nove ministrske krize. Provročil jo bo finančni minister Villaverde, ki se je že do dobra sprl z ministerstvom predsednikom. Kabinetni načelnik Silvela je namreč povodom zadnjih nemirov moral obljubiti raznim deputacijam, da bo črtal nekaj najbolj obteževalnih postavk v državnem proračunu. S to mislijo pa nikakor ni zadovoljen finančni minister ter je že izjavil, da hoče vztrajati pri prvotnem načrtu. Kriza je toraj neizogibna, ker bo velika večina prebivalstva odločno zahtevala, da se zdatno zmanjšajo proračunski stroški. Vendar pa je voljan finančni minister tako dolgo počakati z javno izjavo, da se v zbornici dovrši razprava o odgovoru na kraljičin prestolni govor.

Admiral Cervera oproščen. Kmalu po zaključku nesrečne špansko-ameriške vojske je zahteval španski vojni svet v Madridu, da se admiral Cervera pozove pred sodišče radi svojega samovoljnega postopanja v omenjeni vojski. Ta mož je, kakor znano, poveljeval onemu delu španskega brodogradnje, katero so Amerikani dne 3. julija l. l. popolno pokončali. Vojni svet je dolžil mej drugim Cervero, da je preveč dolgo vztrajal v nevarnem zalivu in da se ni pravočasno umaknil nasprotniku. Drugih večjih pregreh mu sodišče ni moglo očitati. Pri konečni obravnavi pa je bil Cervera z vsemi svojimi podpoveljniki popolno oproščen. Mesto obsodbe bo toraj Španija zopet občudovala izreden pogum admiralov.

Cerkveni letopis.

Cerkev Matere Milosti v Mariboru.

Od več strani nam dopisujejo in nas poprašujejo naši zvesti dobrotniki in častivci Marijini, kako napredujemo z našim bogoljubnim delom, z zidanjem cerkve Matere Milosti.

Hvala Jezusu in Mariji. Slikarji smo ravno kar dokončali. Pridite in si jo pogledajte, kličemo z radostnim srcem. Delajo se zdaj orgle, cerkveni tlak in priprave za novi oltar Matere Milosti. Ker so nekateri družbeniki zaostali s svojimi milodari, ne bode nam mogoče iti letos v novo cerkev. Večinoma so pa družbeniki zvesti ostali, kar nas neizrečeno veseli in tolaži in za kar smo angelom varuhom, ki tako ljubeznjivo opominjajo na obljubljene milodare, največjo zahvalo dolžni. Družbenikov je zdaj blizu 60.000, družba bo trajala kakove 3 ali 4 leta in se še toraj zmiraj družbeniki sprejemajo. Da se nam bode to veličastno delo posrečilo, ni več dvoma; samo zakasnilo se je nekaj časa, ker so nas, kakor smo omenili, nekateri družbeniki zapustili. Kaj bi nam tudi ne bilo mogoče, če mislimo na geslo, ki smo si ga izvolili za to bogoljubno delo: Vse za Marijo!

Frančiškanski samostan v Mariboru meseca julija 1899.

P. Kalist Heric,
gvardijan in predsednik Marijine družbe.

Slovstvo.

Die sozialen Zustände und das Gymnasium. Ein Beitrag zur Socialreform von M. Petschar 8°, str. 83. — Pod tem naslovom je izšla pred kratkim v Herderjevi zalogi knjižica, ki strokovnjaško razpravlja velike pomanjkljivosti sedanjega

gimnazijskega pouka. Gospod pisatelj, — naš rojak, iz Krajske Gore, sedaj vpokojen profesor v Gradcu — opozarja v njej na mnoge pereče rane, za katerimi boleha naše srednje šolstvo in katerih tudi prijatelji moderne šole ne morejo prikriti. Nasproti vladajočemu formalizmu, ki navdaja sicer glave z obilnim znanjem, srce pa prazno pusti, zastopa pisatelj stališče krščanske pedagogike, da ima gimnazija tudi namen vzgojevalni. Da je vspešna vzgoja mogoča, vladati mora med učiteljem in učenecem isto razmerje, kakor med starši in sinovi; vzgoja sama pa bodi narodna in verska. V harmoniji z družino, ki je prva vzgojiteljica, z narodnimi svojstvi in cerkvijo mora učitelj delovati, ako hoče doseči kaj vspeha. Pogosto se sliši iz ust znamenitih šolnikov pritožba, da je mladina podivjana. Vzroki tiče v mnogem tudi v moderni vredbi gimnazij. Liberalizem je razrušil vez, ki je bila nekdanj med gimnazijo in cerkvijo, in jo izročil državi. Država pa ne zna vzgojevati. — Zakaj staroklasični poduk nima več tistega blažilnega vpliva na značaj kakor nekdanj? Zato ker se zbok samih formalnosti: analize, etimologije, slovniških pravil prezira vsebina klasikov. — Klasična izobrazba se ne naslanja več na krščanstvo, zato ji primanjkuje potrebno izpopolnilo. — Velik nedostatek sedanje vzgoje so dalje vedne spremembe učiteljev in učnih knjig, ki zabranjujejo trajen vpliv na mladino. Pa tudi učiteljstvo mora prešinjati pravi krščanski duh in zavest vzvišene naloge, ki jo ima izvršiti, ako hoče vspešno vzgojevati.

Iz načrtane vsebine je razvideti, da zagovarja pisatelj zdrava načela krščanske pedagogike in podaja obilo dobrih misli in nasvetov. Ker manjka stroge logične razdelitve, in se iste misli, izražene z drugimi besedami, ponavljajo, zato je razprava tu in tam vtudljiva. — Vendar bodi knjižica učiteljem in prijateljem šole priporočena! G.

Iščimo resnice!

(Dalje.)

Drugič je pa videti v našem pravopisju nekaka lahkomiselnost in lahkovernost, kar se tiče besed, ki jih že leta in leta pišemo vedno jednako. Kdo nam jamči, da pišemo pravilno: in, ker, zob, gospod, grad, noge, roke, muhe, domoljub itd. Naštete besede pišemo tako, ker smo jih vedno v tej obliki čitali in pisali. Nobenega drugega vzroka ne vemo. A to ni kar tako! Predno se slovenski pravopis končno vredi, je treba vse besede Pleteršnikovega slovarja temeljito preiskati. Treba je dognati: 1. ali so vse res pravilno pisane, in 2. zakaj so pravilno ali nepravilno pisane. Kajti ko bo pravopis vreden in določen, treba se ga bo držati, ne bo mogoče več premisljati, ali naj pišem tako ali tako. »D'rum prüfe, wer sich ewig bindet!«

Stvar je resna. Pomislite, koliko je stala izdaja Pleteršnikovega slovarja, in vendar je to delo docela ponesrečeno. Ne govorim o tem, da se niti Levčev »Slovenski pravopis« ne ujema popolnoma z njim, ker v tem vidimo samo pojav slovenske nesloge. Kdo je to zakrivil, ne vem. Ponesrečeno imenujem imenovano delo zato, ker je v Pleteršnikovem slovarju velika večina besed pisanih docela nepravilno! To bom dokazal nižje. Tukaj ponovljam samo trditve, da vlada v našem pravopisju grozna lahkovernost, da pišemo marsikaj brezmiselno za svojimi predniki, in da je treba še vse besede slovenskega jezika temeljito preiskati!

Velike važnosti v vsakem jeziku je naglas. Pravilen in lep naglas daje govoru moč in krasoto. Zato je tretji moj nasvet, naj jezikoslovci ob končni ureditvi našega pravopisa določijo tudi naglasna znamenja ter naj zaznamujejo naglas na vsaki besedi in po vseh knjigah, ne le v besednjaku. Moderni Grki zaznamujejo naglas na vsaki besedi. Če oni morejo, zakaj bi mi ne mogli? Ni samo v sedanjih starogrških šolskih knjigah običaj zaznamovati naglas, ampak to dela Novogrki sploh v knjigi in v pismu. »Dalje sledi« piše novogrški časnik: »Επειτα συνέχισα. V cerkvenem koledarju kakega časnika bereš n. pr.: »Τῇ 21 Ἰανουαρίου ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει τὸ μαρτύριον τῆς Ἀγ. Ἀγνῆς« itd.

Ako bomo tudi Slovenci povsodi zaznamovali naglas, se bo na ta način tujcu znatno olajšalo učenje slovenščine. Seveda ko bi peli naši pes-

niki po dosedanjih metričnih pravilih, bi se tujec lahko iz naših pesniških proizvodov učil slovenskega naglasa, kakor se ruskega akcenta učimo iz ruskih pesnikov. Toda sedanji dekadentje in secesionisti pojó brez pesniške mere — potem se pa uči od njih naglasa, če se moreš! Recimo, kar hočemo, ne preostaja nam nič drugega, kakor da po zgledu Grkov zaznamujemo naglas na vsaki besedi, tudi na enozložnih, n. pr.: in. kér, páč, jáz, ali: in, kèr itd. Samo enklitike naj ostanejo brez naglasa, da se ločijo od drugih enozložnic. Popolnoma tako zaznamujejo Grki svoj naglas in že morajo vedeti, zakaj, sicer bi ga ne.

Saj smo že imeli naglas skoraj na vsaki besedi, pa nam je slovenska nesloga, vladajoča med pravopisci, odjedla to pridobitev. Zakaj uprav pri naglasih je bilo toliko razlike med pisatelji, kakor ne izlepa kje. Vendar so že bili nekateri, ki so pisali naglas skoro na vsaki besedi. Kakor bujno cvetje na solnčni livadi so poganjali iz besed nežni popki naglasov! A porazila jih je mrzla kosa kritike in nesloge! Mrzla kosa nesloge, pravim, in sicer slovenske nesloge. Kajti hinavsko je, ako govorimo o slovanski neslogi, kadar hočemo olepšavati svojo needinost. Nesloga ni lastnost vseh Slovanov, ampak samo Poljakov in Slovencev. Rus je n. pr. velik prijatelj sloge, da, še več, Rus je naravnost komunist.

Seveda ima Rus tudi mnogo napak, in gorjé slovenskemu narodu, ako bi kdaj prišel v kremplje ruskemu orlu! Toda nesloga se Rusu nikakor ne sme očitati. Te napake Rus nima!

Trdil sem, da nam je v prvi vrsti nesloga ugonobila lepi naglas. Zdaj imajo pa naše knjige prav tako podobo, kakor bi bile pisane v kakem barbarskem jeziku, ker imajo nekatere besede naglas, druge pa ne. Kje ste še videli kaj takega v Evropi drugje, kakor pri na pol omikanih Italijanih? Druga evropska ljudstva ne pišejo naglasa na nobeni besedi, ali pa na vsaki. Čeh in Francoz imata nekatere besede okrašene z vejicami, druge pa ne. Toda češke in francoske vejice nad besedami niso naglasi, ampak znaki dolgosti in »širokosti« vokalov.

Pravim, da je to barbarsko, naglas napisati na jedno besedo, a na drugo ne. Tako se namreč pišejo oni barbarski jeziki, pri katerih se nahajajo večzložne besede brez naglasa. Tak je n. pr. jezik Baraev v osrednji Afriki. Barščina ima veliko mnogozložnic brez naglasa; v teh besedah imajo vsi zlogi jednak poudarek, in zato se seveda na njih naglas nič ne zaznamuje; n. pr. ngotenamede, hišna gospodinja; ngurodupejet, dekla; luguludženi, orel itd. Poleg teh oblik ima barščina tudi mnogo dvo- ali večzložnic, v katerih je en zlog naglašen; ti zlogi pa dobe v pisavi naglas; n. pr. lungadžér, brat; lorlóngun, dan božji, nedelja; toré, piščalka; rukéet, odgovor.

Kakor mi sedaj pišemo naglas v slovenščini, je zelo, zelo po barsko ali sploh barbarsko. Urejujoč pravopis torej določimo, da bomo pisali naglas na vseh besedah! Če nas strešica na č, š in ž nič ne zamudi, nas tudi naglas ne bo.

Sploh čaka nas in naše potomce še od sile dela na pravopisnem polju. Res je, da smo vobče daleč pred drugimi narodi, kar se tiče pravopisa, vendar do vzornega »cilja« še nismo dospeli. Marsikaj načelnega se je do sedaj popolnoma prezrlo, in sem spada v prvi vrsti bohinsko narečje. Zato bi bil četrti moj nasvet pravopisnem, naj bi se pri urejevanju našega pravopisa oziralo na bohinsko govorico. Ne predlagam tega iz drugih vzrokov, kakor samo zato, ker je bohinsko narečje najbolj sorodno staroslovenščini in ruščini. Jotacija in polglasnika » in » se še natanko slede v bohinskem govoru. »Dobri« se je n. pr. v staroslovenščini glasil »dobruj«. Zdaj pa poslušaj Bohinjca, kako pravi, če gre v srenjski gozd drva sekat. Dejal bo, da gre v »srenjsčij« gozd! Namesto »smukati« bo rekel »smjukjati«; vse je jotovano, kakor bi bila polna usta žgancev, ali: kakor bi bila to ruščina. Seveda govori tako samo pristen Bohinjec stare korenine, zlasti oni iz Zgornje doline in z Bukovega. Bohinjska jotacija ni tako krepka, kakor ona v nekaterih krajih na Dolenjskem, zato se pa nahaja skoro v vsaki besedi. Vsled tega se izpreminjajo k, g, h pred e in i v č, j in š. (N. pr. rocé namesto roké, nojó namesto nogé, muše namesto muhe.) Iz istih vzrokov pravi Bohinjec zof

namesto zob in grath (angleški tako zvani brezglasni th na koncu) namesto grad!!*)

V besedah zof in grath se lepo razodeva mehčajoči vpliv polglasnika » na koncu, kakor n. pr. v ruščini: delatj, dejstvovatj, lajatj, lošadj. (Tj in dj se tu izgovarjata kakor zelo mehke t in d.)

Ne morem tukaj natančneje razkladati zanimive podobnosti bohinskega narečja z ruščino in staroslovenščino. Želeti bi pa bilo, da bi strokovnjaki temeljito obdelali to polje, sicer se nam bo po pravici moglo očitati, da hodimo na tuje študirat stvari, katerih imamo v obilici doma. — Ti moj živi dan, koliko se trudi nekateri dijak, da bi se naučil izgovarjati ruske jotovane soglasnike! Kako iztika po knjigah! V Bohinj naj gre, pa se bo naučil izlahka! Drugodi iščemo, česar imamo doma dovolj!

Kakor vsak narod, moramo tudi Slovenci vzeti kako živo narečje za podlago pismenemu jeziku. In najprimernejše narečje v to svrhu je narečje bohinsko! Ako se sploh kaj hočemo ozirati na staroslovenščino, ko urejujemo in določujemo knjižni jezik, moramo pismeni slovenščini za podlago dati bohinsčino, ki je izmed vseh narečij staroslovenščini najbližja.

Ker se je ta točka do sedaj zanemarjala, zato je ponesrečen tudi Pleteršnikov slovar. Večina besed je v tem slovarju pisana nepravilno prav zato, ker jih bodo naši potomci pisali docela drugače, namreč naslanjajoč se na krasno bohinsko narečje. Pisali bodo: »V Ljubljani so izhajali časnejči: Domoljub, Slovenščij Naroth itd.«

Nujna potreba je, da se kmalu začne pismena slovenščina temeljito preustvarjati po bohinskem narečju! Ne puščajmo potomcem dela, katero sami lahko izgotovimo! (Konec prih.)

Isti glas zaznamujejo Novogrki s črko d (na primer δάλασσα), Španjoli z znakom z (n. pr. zorra, feliz) in Arabci v pismenem jeziku s svojim t s tremi pikami. Profesorji arabščine trdijo, da tega t ne zna izreči nihče drugi, kakor le rojen Arabec. Saj ni res. Vsak Bohinjec ga izreče, še predno začne hlače nositi.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. julija.

(Konfiskacija.) Včerašnja številka našega lista nam je zaplenilo državno pravdnštvo zaradi notice »Istrske krivice«. Zaplenjena sta srednji in zadnji odstavek, skupno 28 vrst.

(Presvitli knez in škof) se je včera odpeljal v Žužemberk, kjer bo danes birma.

(Imenovani se) za poštne praktikante in sicer Mavrilij pl. Mahrenfeld za Trst, Jos. Magolič za Ljubljano in B. Mendel za Pulj.

(Korel Slanc) je imeniten filozof. (Pričakujemo za to pohvalo odprtega pisma v »Narodu«!) Filozof, folklorist, narodni ekonom . . . Vedno kaj novega »potuhta«. V včerašnjem »Narodu« je zopet objavil nekatere dodatke k folkloristiki Slovencev in njih fiziologiji. Najprej je po dolgih studijah prišel do tega, da naš narod ni celo brez vse pameti. »Celo brez vse pameti vendar ni naš človek«, tako piše originalno. Kako je pa to potuhtal? Ej imenitno! Aristotel naj počepne pred njim! »Celo brez vse pameti vendar ni naš človek, on vsaj godrnja«. Vidite, ljudje božji, tako se filozofira! Naš človek godrnja — celo brez vse pameti torej vendar ni. To je važna pridobitev, in solze bodo stopile bodočemu rodoljubnemu folkloristu slovenskega naroda v oči, ko bo prišel do poglavja »o pameti slovenskega naroda« in bo našel, da je že v 19. stoletju to stvar do dna proniknil dr. Korel Slanc in na veke zabeležil, da slovenski človek godrnja in torej ne more biti celo brez vse pameti. Druga pridobitev Slanceva spada bolj v fiziologijo in narodno ekonomijo. Dognal je namreč, zopet po dolgih studijah, »da že res telesna lepota našega naroda pojema in samostanska kuhinja bo kuhala lahko za več ljudi, dobro bo zopet narod rejen, toliko časa vsaj, da se bo te nebeške hrane naveličal«. V tem stavku je velik kos filozofije. Dolgo že nismo brali kaj tako temeljitega in duhovitega! Ne da bi se Korlu Slancu laskali in pričakovali kakega odprtega zahvalnega pisma, a reči se mora, da kdor zna pa zna! Upamo, da skoraj zopet osreči slovenski narod z novimi pridobitvami svojega bistrega uma in zlahtnega srca. Naš narod zeva po Slancevi filozofiji!

(Iz Gorice.) 9. julija 1899. [Slovesen vohod novega kardinala Missia v goriško stolnico.] K tej lepi slovesnosti so prišli premilostljiva škofa poreški msgr. dr. Flapp, tržaški msgr. Sterk in stolni prošt ljubljanski dr. Klofutar. Spreved se je pomikal iz nadškofijske palače v stolno cerkev. Množica je prisrčno pozdravljala novega kardinala po vsi poti od palače do cerkve. Pred cerkvijo je čakal ces. namestnik grof Goëss s c. kr. uradniki, zastopniki dežele in mesta in z vojaškimi predstojniki. V natlačeni cerkvi ljudstva so kardinal in oba škofa v pontifikalni obleki azistirali pontifikalni maši goriškega prošta msgra. Jordana. Po dovršeni sveti maši je novi kardinal zapel Te Deum in potem podelil pontifikalni blagoslov. Obedu, pri katerem je vojaška godba poleg drugih komadov izvrstno svirala cesarsko in papeževo himno, so se udeleževali poprej imenovani dostojanstveniki in potem še več drugih duhovnikov stolnega kapiteljna. Lepo vreme je še bolj povišalo to slovesnost. Zvečer je bil v malem semenišču (Andreanum) koncert.

(Zrelostni izpiti na ženskem učiteljskišču) so bili 10. t. m. končani. Delalo jih je 34 kandidatij iz 4. letnika in 3 privatistinj. Razun štirih kandidatij, ki ponove izpite po počitnicah, so vse prestale preskušnjo.

(Gradnja deželne dvorca.) Jutri ob 10. uri se vrši ogled na lici mesta, h kateremu so povabljeni zastopniki deželne odbora, mestnega magistrata in mejaši.

(Davčni popust.) Za tekoče leto popusti vlada vsled novega osebnega dohodninskega davka na zemljiškem davku 12,5 odstotkov, pri hišnem pa za 11,2 odstotka. Na 17.732.000 gld. določeni obrtni davek se zniža na 17.457.440 gld.

(Dodatna davščina na slader in sladorne izdelke.) Glasom naznanila finančnega ministerstva je pričakovati, da se ves repni sladkor, ki je že v prosti promet prešel in se bode kot tak nahajal ali v sladkornatem blagu (tudi negotovih izdelkih), kakor: v sladkorčkih, oslajenem sadju, čokoladi in drugem kakao v sebi imajočem blagu, ter v likerjih, dne 1. avgusta 1899 podvrže dodatni davščini po 12 vinarjev za vsak kilogram. Vsakdo, ki bode imel dne 1. avgusta 1899 zalogo sladkorja kot tacega ali v zgoraj navedenem, dodatni davščini podvrženem sladkornatem blagu, mora prijaviti to zalogo, in sicer posamezno, ne oziraje se na to, ali jo hrani v svojih lastnih ali ptujih prostorih, ter v prijavi navesti tudi hranilni kraj in prostor. Te prijave morajo se vložiti v dvojnem izdatku tekom 1. do vštetega 3. avgusta 1899 po predpisanem vzorcu in brez izjeme pri onem oddelku finančne straže, v čegar okolišču se nahaja prostor, kjer se hrani sladkor, odnosno sladkornato blago. Golice za te prijave dobivale se bodo pravočasno in brezplačno pri pristojnem oddelku finančne straže kakor tudi pri vseh c. kr. glavnih in drugih davkarijah na Kranjskem.

(Občinski svet ljubljanski) ima izredno sejo v četrtek, dne 13. julija 1899, ob šestih zvečer v mestni dvorani z sledečim dnevnim redom: I. Naznanilo predsedstva. II. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Finančnega odseka poročilo o prošnji hišne posestnice Terezije Mak na Sv. Petra cesti št. 42 v zadevi 3 % nega posojila. IV. Stavbnega odseka poročila: 1. o komende nemškega viteškega reda prošnji za parcelacijo Mirja; 2. o ofertnej obravnavi za asfaltne tlakove, ki se imajo po mestu položiti; 3. o ugovorih tvrde G. Tönniesove in posestnika Josipa Koutnega proti parcelaciji in proti regulaciji mesta na zahodni strani Dunajske ceste proti Spodnji Šiški; 4. o dopisu c. kr. deželne vlade zaradi prispevka k zgradbi novega šentjakobskega mostu; 5. o gradnji ljudske kopelji in o uredbi prostora, kar ga preostane mestnej občini po razširjavi Koldvorskih ulic. V. Šolskega odseka poročilo o gradnji tretje mestne deške ljudske šole. VI. Direktorija mestnega vodovoda poročila: 1. o računskem zaključku mestnega vodovoda za l. 1898; 2. o prošnji Frana Kovača in Frana Pravsta za napeljavo vode iz mestnega vodovoda do njunih stavišč ob Vodovodni cesti v Šišenski občini; 3. o prošnji zadruga kovinskih obrtov, da se ji prepuste navrtalna dela vodovodnih cevij; 4. o prošnji Antonije Trefaltove in Josipa Fortune gledé brezplačne prepustitve vode iz mestnega vodovoda za stavbo njunih hiš ob Vodovodnej cesti.

(Orglarska šola v Ljubljani) konča v četrtek 13. t. m. ob 9. uri zjutraj v svojih prostorih na Vodnikovem trgu št. 5 svoje 22. leto z javnim izpitom učencev.

(III. velika narodna dirka) katero je priredil klub slov. biciklistov »Ljubljana« minulo nedeljo na dirkališču, obnesla se je ob mnogobrojni udeležbi in pri lepem vremenu prav dobro. Sodelovalo je pri določenem vspredu veliko število dirkačev, celo iz Zagreba, iz Trsta. Najlepša darila odnesel je dobro poznati izborni vozač iz Trsta Fran Počkaj (Iros), ki je pri »glavni dirki« prevozil 1609 m. t. j. 4 krogi 9 m. za časa od 2 min. 55¹/₂ sek. Tudi naši domači dirkači so se dobro obnesli in odnesli precej daril. Po dirki se je izvršil koncert na vrtu hotela »Lloyd«, pri katerem je igrala vojaška godba skoraj povoljno in izvajala same slovanske komade (!!!). Potem so sledile razne napitnice. To je bil zopet dokaz, kako se širi biciklistički šport.

(Vlak je povozil) minulo soboto na postaji Selzthal rudarja Primožiča iz Škofje Loke, ki je vkljub svarilu železniškega osobja malo trenutkov pred dohodom vlaka hotel čez progo po svojo prtljago, ki jo je prej pozabil. Prepeljali so ga v bolnico. Primožič je baje oženjen in oče sedmerih otrok.

(Pri streljanju proti toči ponesrečil.) Minulo sredo popoldne sta streljala 61 letni vinščak Martin Sršen in 24 letni Al. Gramc v vinogradu posestnika Fr. Gregoriča v Krškem. Pri drugem strelu se je pa razpočil topič ter 4 kg. težek kos s toliko silo priletel na prsa 20 korakov proč stoječemu Sršenu, da je ta že po preteku pol ure umrl. Njegov tovariš ni poškodovan.

(Pevskega društva »Ljubljane« vrtna veselica.) Za nedeljo 16. t. m. delajo se za to veselico velike priprave. Odbor hoče s svojo neumorno delavnostjo pripomoči tej veselici do popolnega uspeha, občinstvu pa z obsežnim programom do izrednega užitka. Pri veselici igra vojaška godba. Začetek bo ob 4. popoldne.

(Reservistom — kolesarjem.) Poveljstvo 3. voja odredilo je z razpisom z dne 23. junija letos, da smejo rezervisti pelote in lovstva, ki so podvrženi še vojaškim vajam, odslužiti iste tudi kot kolesarji, če so kot taki v vožnji popolnoma spretni ter če pripeljejo svoja kolesa seboj in ne zahtevajo za obrabo nikake odškodnine. Oglasiti se je takim reflektantom pri pristojnem okrajnem glavarstvu ozir. c. in kr. okrajnem dopolnilnem poveljstvu.

(Pogreša se) 28 letna Terezija Terlep, hči posestnika Terlepa iz Spod. Žumberka. Dne 1. t. m. so jo še videli v Višnji gori.

(Iz Št. Petra na Krasu.) 10. jul. Tukajšnja kmetijska podružnica je imela v šolskem poslopu dne 9. julija svoj redni občni zbor. Udeležilo se je tega zborovanja lepo število udov, kakor tudi precej za kmetijstvo vnetih kmetovalcev. Iz poročila gospoda načelnika je bilo razvidno, da tukajšnja kmetijska podružnica uspešno deluje. Razni nasveti, predlogi in pogovori so bili o gospodarski zadrugi, o porabi umetnih gnojil, o sadjarstvu itd. Prišlo je tudi v pogovor že tako potrebno vravnanje vode Pivke, katera je zopet letos velikansko škodo Pivčanom napravila. Zda, ko bi bilo treba kositi, stoji voda jeden meter nad zemljo. Uničeno je na tisoče kvintalov dobrega sena in tudi njive z žitom obsejane in s krompirjem nasajene so pod vodo. Pivčanje se tolažijo s tem, da se jim pride skoraj na pomoč, da se zelo potrebna struga izkoplje in vodi pot odkaže. Konečno so se novim družbenim udom diplome izročile. Potem, ko je bil soglasno voljen gospod načelnik J. Zupan zastopnikom za občni zbor sl. c. kr. deželne kmetijske družbe v Ljubljani, se je istemu polno zaupanje in hvala izrekla za obilni in neumorni trud in delovanje v prosep kmetijstva.

(Nedeljski počitek.) Kakor lansko leto sklenili so tudi letos vsi ljubljanski trgovci knjig in papirja imeti svoje prodajalnice od 15. julija do vštetega 1. sept. ob nedeljah zaprte. Edini H. Meiningner se ni pridružil, ker mu baje njegova žena ne da odpusta. Slavno občinstvo prosi se, da uvažuje to okolnost.

(Umor v železniškem vozu.) Predvčeraj smo objavili brzojavno poročilo iz Beljaka o roparskem umoru g. Zenona Hallade, sodnega pristava pri okrajni sodnji v Beljaku, ki se je peljal na obisk

k svoji nevesti. Umorjeni je brat profesorja na tukajšnji pripravnici g. Vilj. Hallade. Težko ranjenega je našel zvečer ob 11. uri posestnik Sandrizer ter ga s pomočjo železniškega čuvaja prepeljal na postajo Sattendorf, a je že med potjo umrl. Morilec, po nekaterih virih sta bila dva, mu je zadal veliko rano na vratu in več ran na spodnjem delu telesa. Morilec do sedaj še niso zasledili.

(Shod na Vranskem.) Kdor je čital članke v predzadnjih dveh številkah »Domovine«, onemu bo znano, kako predrzn, zavraten napad je poskusil na slovensko narodnost vranskega okraja ondotni župan, Nemec Ottenschläger. Svet je strmel nad toliko glupostjo nemškega pritepenca, ki je po tihotapskih potih hotel natovoriti slovenskemu trgu nemško šolo. Našim političnim društvom do sedaj ni trebalo svojega delovanja raztezati na Savinsko dolino, kajti ta raj slovenske zemlje smo smatrali tako deviško čistim, da bi se je nemčurska umazanost niti ne smela od daleka pogledati. Ravno to našo in vseh savinskih narodnjakov zaupljivost je zlorabil človek, ki bi moral živeti med nami kot najpohlevnejši gost, kajti slovensko ljudstvo mu je pripomoglo do potrebnega blagostanja, slovenski zaslužek daje i danes kruh njemu in njegovi družini. Ali dela mar sedla in jermena par nemčurskim uradnikom in mimo potujočim vojakom? Celjsko politično društvo »Naprej« je spoznalo kritičen položaj ter sklicalo na pretečeno nedeljo, dne 9. t. m. poučni shod na Vransko v slovečo narodno gostilno »pri Slovanu« — gospe Tereze Šentakove. Med drugimi gosti iz Celja — zastopane so bile tudi naše narodne dame — posetili so shod kot govorniki gg.: dr. Iv. Dečko, društveni predsednik; dr. Jos. Karlovšek, podpredsednik ter Dragotin Hribar. Politična oblast je poslala komisarja gosp. Pichlerja. Ljudstva iz vseh slojev iz trga in bližnjih župnij prišlo je obilo. Gospod dr. Dečko otvori zborovanje ter zakliče trikratni »Živio« onemu, ki nam je dal ustavni zakon, da se smemo javno zbirati in posvetovati, presvetlemu cesarju. V stvarnih potezah je na to govornik razlagal za Slovence usodno nemško šolanje v pretečeni dobi, zasramovanje onih slovenskih otrok v šoli, katerim ni šla okorna nemščina, katere nikoli rabili niso. Vsak nemški pritepenec je mislil, da se zaradi njega morajo domačini nemško učiti. Pri tem pa postopajo Nemci vsikdar zvito, ni jim toliko na tem, da bi se Slovenci res naučili njihovega jezika, ker vedo, da se to v ljudski šoli sploh ne dá doseči, bilo je Nemcem le do tega, da ubijejo slovenski učenci z učenjem nemščine zlati čas ter da se sploh ničesar ne naučijo, le s takšnimi bi se dalo še nadalje pometati. — Ne neznanje nemščine škoduje našemu ljudstvu, temuč nasprotno one drobtinice nemških besed, katerih se priučijo, storijo ga lahkovernega, da ga zviti Nemec tem ložje preslepi. Obsojal je sramoto, katero so zakrivali narodni Vrančani s tem, da so si izvolili Nemca za župana, ki je prišel s svojo nemščino le od Žalca do Vranskega — tedaj se ne pride z nemščino po celem svetu, temuč le med dobrimi in lahkovernimi Slovenci se še dá kaj doseči. Če pride Slovenec med Nemce, ga sicer trpijo, dokler se vede dostojno, do veljave pa ne pride med njimi nikoli, naj še tako dobro nemško govori. Ko bi imel vranski župan s svojimi pristaši lepe namene koristiti ljudstvu, povedal bi mu to javno, kakor se govori tu na shodu, ne pa da lazi skrivoma okolu. — Na slovenski zemlji bodi le Slovenec gospodar! — Drugi govornik, gospod dr. Karlovšek je govoril o naši gospodarski bedi ter s poljudnimi primeri dokazal, da je glavna napaka pri našem gospodarstvu, ker se dela le z rokami, ne pa tudi z glavo, z razumom. Zanemarjenost privede v hišo bolezen ljudem in živini, z boleznijo velike stroške in gospodarski polom. Prevelika kakor tudi premala štedljivost ob nepravem času škoduje nam istotako. Svet živi danes ob špekulaciji. Naši nasprotniki vedno špekulirajo, kako bi si nas podvrgli. Ker so nas zgubili kot sužnje, prizadevajo nas vsaj duševno zaslužniti s tem, da nam ovirajo bistriti si naš razum v zdravem šolanju. Vsem enakim poskusom tujcev se odločno zoperstavljajmo, posebno še naj storé to Vrančanje pri sedanjem nemškem stremljenju pomislivši na pregovor: »Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti«. Zadnji govornik je nastopil

gosp. Dragotin Hribar. Z njemu lastnim gromkim glasom je ovrgetočko za točko famozne Otten-schlagerjeve peticije za nemško šolo. Vsi narodi dajo učiti svoje otroke v ljudski šoli le v mate-rinščini, Nemcu ne pade na um, da bi se mu otrok učil v ljudski šoli francoščino ali angleščino, v nobeni ljudski šoli se tudi ne uči latinščina, za vse te tuje jezike je pri vseh narodih namenjen še le poduk v srednjih in visokih šolah. Vse o pravem času, po razvoju otroškega duha. Kako li pridemo edino mi Slovenci do tega, da bi se naši otroci že v nežnih letih trpinčili s tujim nemškim jezikom ter pri tem zanemarjali mate-rinski jezik in ves pouk sploh? Naši sovražniki hočejo s tem naši mladini šolo le omrčiti in ogre-niti, da se je boji, ničesar ne priuči ter ne pride nikjer naprej. Prešel je na posamezne točke že omenjene peticije. Ko bi nemščina zveličala in človeka osrečila, ne bilo bi toliko nemških beračev in postopačev; ko bi le vsled nemščine lahko raz-pečavali naše pridelke, ne splesnelo bi nemškim posestnikom v neugodnih letih toliko nerazpe-čanega hmelja. Če bi se hoteli zaradi mimo po-tujočih vojakov nemško učiti, učiti bi se morali tudi mažarsko, italijansko, poljsko, hrvaško itd., kajti vseh teh narodnostij so naši avstrijski vo-jaki. Da bi se pa ustanovila zaradi otrok nem-ških uradnikov, ki živijo med nami, nemška šola, to presega že vse meje naše pameti. Nem-ški uradniki ne spadajo med nas, toda ne da bi jih primorali, da nas ostavijo, delali bi še toplo gnezdo njim in njihovemu zarodu. Kaj tacega more zahtevati le največji sovražnik slovenskega naroda. Vsaki ovrženi točki so sledili prisotni z burnim in hvaležnim odobravanjem. Končno je prešel govornik še na naše narodno gospodar-stvo ter istotako temeljito pokazal glavne na-pake, zakaj da nas imenuje svet še vedno kme-tiški narod, dasi ima naša slovenska zemlja za vse kaj višjega namen, ne pa za kmetovanje. — Gosp. dr. Dečko je prebral resolucijo, v kateri izrekajo volilci sedanjemu županu nezaupanje ter ga pozivajo, naj odstopi ter ob enem odmakne svojo nakano, sicer pa storijo volilci svojo na-rodno dolžnost: odstopi naj ves občinski odbor ter prisili župana k enakemu koraku. Resolucijo je sprejelo občinstvo sporazumno navdušeno. Ob 6. uri zvečer je predsednik zaključil zborovanje.

(Tatvina.) Minuli petek je pokradla neka 16-letna Škafar kočarici J. Črne iz Št. Vida nad Lju-bljano v njeni odsotnosti razno obleko v vred-nosti 31 gld.

(Schönerer ne more »los von Rom«.) Mojstra Schönererja opozarja K. H. Wolf v svojem listu, da je sedaj že 10.000 odpadnikov, — v resnici jih je seveda komaj 3000 — ter ga pri tem spo-minja na obljubo, da takoj prestopi v protestan-tizem, ko bo dopolnjeno število 10.000. V resnici pa hoče Wolf svojega mojstra samo nekoliko po-dražiti, ker mu je prav dobro znano, da Schö-nerer ne sme »los von Rom«, ako hoče živeti v edinosti s svojo ženo katolikinjo. Ta mu je namreč zapretila, da se takoj loči od njega, ako se on loči od katoličanstva.

(»Gorica«.) Dne 7. julija je izšel v Gorici nov list »Gorica«. »Gorica« bo glasilo slovenske poli-tične stranke na Goriškem in nje vodstva. Iz oklica, ki so ga podpisali vsi goriški deželni po-slanci razven dr. Abrama (ki nima navade podpi-savati takih izjav, kakor je dodal v opombi ured-nik) pa Tume, povzamemo sledeče: »Pred seboj imate nov list. Ako smo sklenili izdajati poleg dosedanjih v Gorici izhajajočih časnikov »Soča« in »Primorskega lista« nov tednik, prisilili so nas v to tehtoviti razlogi. Kakor je v obče znano, ve-ljala je »Soča« do zadnjih časov za oficijalno gla-silo stranke, ki vodi naše politično življenje in delovanje. Dasi je lastnik »Soče« tu pa tam v listu razvijal svoje osebne nazore, ki se čisto niso popolnoma vjemali z onimi narodnega vodstva, vendar ni to segalo tako daleč, da bi se bila po-kazala potreba, mu kaj očitovati, zlasti ker se je ob strani voditeljev živahno udeleževal političnega življenja. Ali v poslednjem času je »Soča« svoje stališče bistveno izpremenila. Vsak razsodni čita-telj je moral opaziti, da je začela hoditi svojo po-sebno pot, ki ne pelje v tabor zedinjene narodne stranke in njenih voditeljev, ampak iz njega. — »Soča« kaže očitno, da jej sedanje narodno vod-stvo ni več po godu, prikrito pa daje našemu ljudstvu razumevati, da hoče to vodstvo svojo

stranko izdati — klerikalizmu. »Soča« ni sedaj nič drugega, nego osebno glasilo njenega last-nika, kateri v svoji strasti odlične in delavne rodoljube javno psuje za narodne trote. »Soča« je torej prenehala biti glasilo edine politične stranke v deželi in njegovega vodstva; ne samo to, začela je naravnost pisati proti tej stranki in njenim voditeljem, ker se je udala vplivom oseb, ki hočejo sedanje razmere prekučiti. Kaj nam je preostalo drugega, nego ustanoviti nov list? — »Primorski list«, ki je lastnina posebnega kon-sorcija, je sicer zlasti od občnega zbora »Sloge« leta 1898 pisal popolnoma v smislu zedinjene stranke in narodnega vodstva, ipak imenovani list ni nikdar veljal za glasilo odločujočih voditeljev in stranke same in tudi dandanes ne velja, kakor tudi ne teži po tem. — »Gorica« ne stopi v jav-nost s kakim novim programom; nima namena razširjevati nove politične nauke. Hoče podajati ljudstvu pravo sliko političnega življenja in utrditi med njim zaupanje v delovanje poslancev ter tako ojačiti edinost v narodu. Odločno bo odbi-jala vsak poskus, rušiti edinost na Goriškem.

(Istrske krivice.) Svoj čas smo poročali o iz-idu občinskih volitev v Oprtlju v Istri, ki so iz-pale v škodo hrvatskemu ljudstvu tega kraja. Na volitvah so se godila taka zlodejstva, da hrvatski volilci, dasi v izključni večini, niti niso prišli v pošte pri volilni komisiji in je italijanska stranka »zmagala« le ob vršenju take zlorabe volilne svo-bode in zapostavljanja domačega ljudstva. Hrvatski volilci so vložili proti takim zlodejstvom protest na tržaško namestništvo, ki je protestu tudi ugo-dilo ter razveljavilo volitev v vseh treh razredih in zaukazalo razpis novih volitev. Italijanaši se za sklep namestništva seveda niso zmenili, ker so hoteli triumfovati in tako so odposlali priziv na vrhovno administrativno sodišče, katero je razve-ljavilo odlok namestništva in potrdilo izvolitev v vseh treh razredih. Italijanaši so s svojimi kandi-dati prodrli in zdaj se vesele krivice nad ubogim hrvatskim ljudstvom, ki si ne more pomagati proti takim okrutnežem. Ako se pomisli, da v ce-lem Oprtlju ni enega pravega Italijana, marveč same izdajice, tedaj si je mogoče misliti, kake razmere morajo ondi vladati.

(Konfiskovanih 11 vrst.)

Že danes govore o taki svoji nakani, kar se tiče odcepljenja podobčin Topolovac in Gradina od občine Oprtalj, kateri podobčini hočejo priklopiti novo skovani občini Marežige, ki je danes še slovenska. Ta nakana temelji edino na misli, da izpodkopljejo vspeh izvolitve narodnih kandidatov v Istri tako v V. kuriji, kakor i v kmetiskem delu, ako se jim posreči spraviti v svoj krog dovolj občin z italijanskim areopagom. Nič drugače, kakor v Oprtlju in dru-god nameravajo nastopati v Višnjanu. Tu so bile pretečenega tedna nove volitve, ker so bile prve ovržene, in sicer za I. razred. Na novih volitvah so zmagali zopet naši ljudje z 21 glasovi proti 14 onih. Dasi je Višnjan izključno hrvatski, vendar so Lahoni zagnali krik, da je hrvatska volilna ko-misija postopala krivično in protipostavno in da hočejo napraviti protest (seveda protest povsodi, kjer ne morejo jahati oni!) podobno kakor v Oprtlju. Protest ne bode nič koristil, ker so Hr-vatje zmagali tudi na novih volitvah, toda s pe-klenskimi zvijačami kanijo na to, kako bi spravi-li par svojih ljudij v zastop, da delajo ondi zmešnjavo in nered, ki bi padel potem na hrvatsko stranko in dal povoda vladi, da razpusti zastop in ustreže Lahonom, da občino razdeli.

(Konfiskovanih 17 vrst.)

* * *

(Čudna smrt policijskega agenta.) Policijski agent Guénée v Parizu, ki je preiskaval razne sledove v Dreyfusovi aferi, umrl je te dni ne-nadno v Parizu, in so se, kakor se poroča listom, konstatovali simptomi zastrupljenja. Guénée je pred kasacijskim dvorom kot priča izpovedal ne-ugodno za Dreyfusa in bi bil, ker je poznal vse spletke v tej zadevi, imel biti glavna priča pred vojnim sodiščem. Z ozirom na njegovo izpovedbo pred kasacijskim dvorom se je splošno sodilo, da bi njegovo pričevanje pred vojnim sodiščem po-polnoma pojasnilo »afero« in pokazalo krivdo žida Dreyfusa. Sedaj pa je v trenutku, ki je za Drey-fusovce skrajno ugoden, umrl nenadne in silovite smrti.

(Repek jo je izdal. Po dohodu vlaka na be-rolinski kolodvor je pobiral, kakor povsodi, on-dotni vratar vozne listke od došlih potnikov in jih spravljaj v svojo torbico. Mimo njega pride tudi neka gospa z zavojem pod pazduho in za njo nje soprog, ki pomoli vratarju dva vozna listka. »Kje pa je tretji?« vpraša smejoč se vratar. »Kaj hočete vendar?«, ga vpraša navidezno začuden soprog. »Midva sva vendar dva, jaz in soproga, in dva listka sem vam izročil«. Mesto odgovora pokaže vratar na zavojček, iz katerega je zadaj migljalo nekaj črnega, ki je bilo povsem podobno repku majhnega psička. Splošen smeh mej sopotniki je pokazal, da se vratar ni motil. Kajpada je pozneje sodnik smatral to postopanje za goljufijo in je lastnika psa primerno kaznoval.

(Vrhunec nervoznosti.) V nekem letovišču pride nervozen tujec k župniku tožiti mu, kako silno ga razburja cerkveno zvonjenje vzlasti zgodaj zjutraj. Toda to še ni bilo najhuje. — Gospod župnik, pravi tujec, najhujše pa je po noči po-slušati bitje ure v zvoniku. Pomislite o polnoči 28 udarcev in to kakor da bi mi padali naravnost na glavo! Ali bi ne bilo mogoče tako ukreniti, da bi cerkvena ura po noči — ne bila?

(V Parizu) izdeluje ženske obleke 250.000 oseb. Leta 1895 je bilo tam 11.000 modistinj, 23.000 klobučaric, 4000 izdelovateljic steznikov, 25.000 šivilj za perilo in 96.000 krojačic.

(Umeten potres) so napravili prebivalci mesta Victor v državi Colorado. Mesto leži na pobočju gore Big-Bull. Odsek, ki je oskrbel to napravo, je dal izkopati 2000 čevljev nad mestom globoke rove ter nasuti vanje pet ton dinamita. Polagoma so potem zažgali strelivo v prisotnosti guvernerja in do 20.000 prebivalstva in 80 milj na okrog so doživeli »najlepši« potres, kar jih je ali ni napo-vedal Falb. Tako se je izvršila slavnost spomin-skega dne, ki je zanesla sloves mesta po celem svetu, le to se ne ve, kako je bilo z njo zado-voljno prebivalstvo v mestu in njega okolici.

(Moderna tehnika v službi tatov.) V Londonu se je pred nekaj dnevi pripetil dogodek, ki vz-buja občno pozornost prebivalstva. Iz močne, rekli bi neprodorne železne blagajne, ki je bila oprem-ljena z vsemi modernimi napravami v svrhu var-nosti pred tatovi in ki se je nahajala v globoki podzemski kleti, katere močni zidovi ob straneh, na stropu in na dnu so bili podobni stenam voj-nih oklopnih, iz te blagajne je bilo toraj ukrade-nih pri zaprtih vratih 20 tisoč funtov šterlingov, o katerih še sedaj ni ne duha ne sluha, kakor tudi ne o tatovih. Posluževali so se roparji svedra iz diamanta, s katerim so mogli prevrtati tudi najtrše skale, neke vrste plinove svetilke, katere plamen je raztopil najdebeleje železne ploče, in železnih drogov, s katerimi so odrivali zidovje in kamenje. Delo so izvršili pod zemljo iz sosednje kleti v nekako osmih dneh. Prvih sedem dni so porabili za rov do blagajne, poslednjo noč pa za vrtanje železa. Pretrgali so isto noč tudi vse brzojavne in telefonske zveze. Tudi pri menjava-nju bankovcev in na poznejšem begu niso mogli priti na sled roparjem.

(Jezikoslovje.) Ona: »Pripoveduje se mi, da vi, gospod profesor, obvladujete vse moderne je-zike!« — On: »Vse razven dveh — razven jezi-kov moje žene in njene matere.«

(Grozno!) Gospod: »Predstavljajte si, da se nahajate na pustem samotnem otoku, kjer ni no-benega človeka, ki bi vam pomagal« — Gospodičina: »To bi bilo grozno . . . in moja obleka se zapenja na hrbtu!«

Društva.

(Odbor šentjakobsko-trn. ženske podružnice sv. Cirila in Metoda v Ljub-ljani) izreka svojo najiskrenejšo zahvalo vsem, kateri so kolikor toliko pripomogli k lepemu vspehu veselice dne 2. julija t. l., osobito slav-nemu slovenskemu trgovskemu pevskemu društvu in njegovemu pevovodji gosp. A. Razingerja, go-spem in gospodičinam, katere so bile tako ljubez-njive ter so sladčice prodajale, in slednjič slav-nemu p. n. občinstvu za mnogobrojni poset.

(Občni zbor kmetijske podružnice.) Iz Novega mesta dne 6. julija. (Konec.) Sad tega predavanja pa ni ostal samo teoretičen, am-pak, ker je g. profesor znal svoje predavanje tako jasno, priporočljivo in za povzdigo rašstva in rib-štva tako temeljito zasnovati in ker je to i v po-sebni brošurici izdal, lotili so se že mnogi na-jemniki in posestniki vodnih krajev umnega po-

množenja rakov in šarenih postrv v Krki in njenih dotokih. Ako bodo torej krški raki zopet zasloveli, bode to Dolenjski le na gmoten dobiček.

4. V spomladnem času priredila je podružnica več jako obiskanih cepilnih tečajev. V tem oziru, da ona že celo vrsto let ta poduk prireja, zadobila si je ona med tukajšnjim prebivalstvom velike zasluge in s tem, da jim ona že več let modro galico po najnižji ceni preskrbava in da jo svojim udom brez vsakega dobička oddaja, povisa se jej ta zasluga. Tako je v pretečeni spomladi razpečala 13.500 kg. modre galice. 5. Podružnica vzela je pripraven prostor v zakup, kjer bode svojim udom početkom prihodnje jeseni prodajala razna umetna gnojila. Tudi to bode za razvoj kmetijstva važno, kakor je ona letos posredovala pri nakupu nad 400 kg. deteljnega semena. 6. Podružnica ima tikoma mesta jako skrbno in strokovno urejeno trtnico, kjer njeni nasadi v poduk vsacemu vzgledno uspevajo; tudi je ona letos nad 39.000 ključev svojim udom oddala. Ker bode ona svojo trtnico in matičnjak razširila, ker namerava vsled deželne in državne podpore svoje delovanje i v tem oziru povečati, pričakovati je, da bodo imeli podružnični udje še večji dobiček od svoje podružnice, pričakovati pa je tudi, da se bode število njenih udov še zdatno povečalo in to bode v tukajšnjem vinorodnem kraju za povzdigo vinarstva velikega pomena. Konečno omenjam, da sta bila pri obnem zboru per acclamationem izvoljena novima odbornikoma gospod Fr. Langer vitez Podgora, deželni poslanec in grajščak v Brslinu, in gospod R. Dolenc vodja kmetijske šole na Grmu. Tudi v tem oziru je podružnica mnogo pridobila, kajti oba gospoda kot strokovnjaka in vzgledna gospodarja pomagala jej bosta, da bode podružnica svoje danaj nalogi vedno zadovoljala in da bode zamogla v še večji meri v napredek tukajšnjega kmečkega prebivalstva delovati. — Preglednikoma računov volil je občni zbor gospoda I. Barle-ta, nadučitelja v Šmihelu pri Novem mestu, in gospoda A. Lapajne-ta, učitelja deželne kmetijske šole na Grmu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 11. julija. Sekcijski svetnik dr. Ploj je imenovan za dvornega svetnika pri upravnem sodišču, kjer bo imel poročevalstvo za slovenske uloge.

Dunaj, 11. julija. Vodje soc. demokratov Adler, Popp in Pernerstorfer so bili pri grofu Thun-u zaradi policijske prepovedi 19 napovedanih shodov. Thun je dejal, da naj le po instancah vložijo svoje pritožbe na notranje ministerstvo, sploh pa da policijska prepoved ne velja shodom, marveč le demonstracijam, katere so se nameravale s shodi.

Dunaj, 11. julija. Ministra Thun in Dipauli sta danes odpotovala v Budimpešto, kjer je Thun dopoldne govoril z Szellom, popoldne pa prideta oba avstrijska ministra k Szellu, kamor pridejo tudi drugi ogrski ministri na razgovor, kedaj da stopijo v veljavo nova pogodbeno določila. Danes zvečer se vrneta ministra Thun in Dipauli na Dunaj.

Dunaj, 11. julija. Odpis pri zemljiščnem davku znaša 12,5 procentov, pri hišnem pa za 11,3 procen.

Dunaj, 11. julija. Sodnijski pristav Hal-lada je bil umorjen vsled maščevanja; jezo svojega morileca si je nakopal v službi kot preiskovalni sodnik.

Dunaj, 11. julija. Splošno se obsoja nasilno postopanje vlade proti radikalcem sploh. Sodi se, da je to zadnje Milanovo nasilstvo.

Kalksburg, 11. julija. Pred vilo dunajskega podžupana Strobacha so priredili socialisti minulo noč večjo demonstracijo, katere se je udeležilo do 1000 oseb. Orožniki so demonstrante razgnali in aretovali osem oseb.

Budimpešta, 11. julija. Gosposka zbornica je danes vsprejela brez razprave vse pogodbenne predloge.

Cetinje, 11. julija. Poroka princa Danilo se vrši 27. julija, ker je princ že popolno ozdravil.

Belgrad, 11. julija. V mestu in njega okolici je proglašeno obsedno stanje, ker se boje večjih nemirov zaradi preiskav povodom napada na razkralja Milana. Prijeli so zopet več odličnih radikalcov, mej temi več svečenikov. Preiskave in zaslišavanja se vrše strogo tajno.

Belgrad, 11. julija. Bivšega ministra Pašića so danes odvedli v ječo. Mnogo uradnikov, ki so na sumu, da so radikalc, je vlada odslovila iz službe.

Zofija, 11. julija. S prestolnim govorom je knez Ferdinand včeraj zaključil izredno zasedanje sobranja. Opozicija se te seje ni udeležila.

Rim, 11. julija. Papež je vsprejel včeraj ameriške škofe v skupni avdijenci ter jim čestital na dovršenem zborovanju.

Petrograd, 11. julija. Knez-prestolonaslednik Jurij, brat carja Nikolaja, je umrl.

Pariz, 11. julija. Nedavno radi vohunstva v petletni zapor obsojenega italijanskega generala Giletto je predsednik pomilostil.

Isi, 12. julija. Pravosodni minister Ruber je došel včeraj z Dunaja in je bil popoldne pri cesarju v avdijenci.

Dunaj, 12. julija. Grof Thun in baron Dipauli sta se danes zjutraj vrnila na Dunaj.

Dunaj, 12. julija. Kolovodjo dunajskih soc. demokratičnih izgednikov Brettschneiderja, ki je obsojen na šest tednov, niso izpustili iz ječe.

Dunaj, 12. julija. Socijalističnega vodjo Brettschneiderja je sodišče obsodilo radi zadnjih demonstracij v šesttedensko težko ječo.

Praga, 12. julija. V izvrševalnem odboru mladočškega kluba poslancev so poročali poslanci Herold, Pacak, Začek in Gregor o svojem razgovoru z grofom Thunom, pri katerem so se pritoževali, kako uprava krši narodno enakopravnost, vprašali so ga tudi za mnenje glede jezikovnega vprašanja in državnega zbora. — Grof Thun je dejal, da vlada vodi svoje posle v dobrohotnem smislu nasproti Čehom ter da bo, preden kaj ukrene glede jezikovnega vprašanja, povprašala stranke ter gledala na to, da se vse izvrši na podlagi narodne enakopravnosti. Odbor je poročilo soglasno vzel v vednost ter so bili vsi poslanci jedini glede nadaljnega postopanja.

Praga, 12. julija. Vse kombinacije, katere se raznašajo po časopisih glede tega, kedo da bo naslednik kardinalu Schönbornu, so neosnovane. Časopisi pišejo, da je zato odločen princ Maksimilijan Saksonski ali pa škof iz Budjejevic.

Budimpešta, 12. julija. Magnatska zbornica je včeraj z vsemi proti glasu posl. Pronaya brez nadrobne razprave odobrila vse pogodbenne predloge. — Danes se snideta obe zbornici, da jima ministerski predsednik prebere cesarjev odlok, s katerim se zasedanje prekine do 28. septembra.

Budimpešta, 12. julija. Dan, kedaj se razglase novi pogodbeni zakoni, še ni določen, ker so se pri zadnjem posvetu obojih ministrov pokazale še marsikatero formalne težave, ki potrebujejo vsaj nekaj časa, da se ugodno rešijo.

Budimpešta, 12. julija. V Komornu so odslovili iz službe in obtožili tri sodnijske uradnike zaradi tega, ker so kaznjencem izvajali denar in ker so jih mučili z raznimi torturami.

Berolin, 12. julija. Volitve volilnih mož za deželni zbor na Bavarskem so končane; v ponedeljek stopijo volilni možje na volišče. Že sedaj pa je gotov poraz liberalcev, ki so izgubili na centrum in na socialne demokrate najst sedežev; pričakovati je, da bodo katoliški poslanci imeli odločilno besedo v zbornici.

Petersburg, 12. julija. Povodom smrti prestolonaslednika velikega kneza Jurija je izdal car manifest na narod, v katerem ga pozivlja, naj z njim deli veliko žalost in moli za dušo pokojnikovo, ter naznanja, da je sedaj določen za prestolonaslednika njegov brat veliki knez Mihael, dokler se carju ne porodi sin.

Carjigrad, 12. julija. Nadškof iz Bagdada je naznanil papežu, da je v okolici Mossul prestopilo v katoliško cerkev 50.000 Nestorijancev in 30.000 Armencev.

Gospodarska organizacija.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 11. julija 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen	gl. 9 02 do gl. 9 04
Rž za jesen	7 36 » » 7 37
Turšica za julij-avg.	» 5 04 » » 5 06
» « sept.-okt.	» 5 18 » » 5 20
Oves za jesen	» 5 92 » » 5 93

Umrli so:

8. julija. Jožef Steinklauber, polirja sin, 4 mesece, Vodmat 30, catarrh. intestinalis. — Andrej Bielovesky, profesor, 50 let, Radeckega ceste 11, kap.

9. julija. Alojzija Kovačič, uradnega sluge hči, 13 mesecev, Cesarja Jožefa trg 1, ošpice. — Jožef Bewedik, cerkvenika sin, 11 let, Kolesijske ulice 1, peritonitis.

11. julija. Neža Smrekar, delavca žena, 20 let, Tržaška cesta 28, jetika.

V bolnišnici:

7. julija. Ana Jamnik, krojača žena, 30 let, jetika.

8. julija. Alojzij Rumpret, usnjarski pomočnik, 29 let, jetika.

9. julija. Mihael Pernuš, črevljar, 38 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
11	9. zvečer	736,9	19,2	sl. slab.	jasno	0,0
12	7. zjutraj	737,2	14,9	sl. vzh.	jasno	
	2. popol.	735,5	25,3	sr. svzh.	poloblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 19,7°, normale: 19,7°.

Čopiče za slikarje, pleskarje, zidarje in za domačo porabo ima v veliki izbiri v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnjanja naročila proti povzetju. 228 16 11—4

Št. 22.814.

602 3—1

Prodajalnica v najem.

Od 1. avgusta letos naprej je v poslopji meščanske imovine v Ljubljani jedna v Lingarjevih ulicah ležeča prodajalnica oddati v najem.

Pojasnila daje in ponudbe sprejema mestni komisariat v navadnih uradnih urah.

Mestni magistrat ljubljanski,

dné 7. julija 1899.

Knjižnica za ljudstvo.

I. zvezek:

Zadruga in njih nasprotniki.

Uredil dr. Iv. Ev. Krek.

Cena zvezku 5 kr., po pošti 2 kr. več. — Dobiva se pri odboru »Katol. političnega društva« v Ljubljani.

Primerno darilo otrokom ob raznih prilikah!

Pomladni Glasi

posvečeni

slovenski mladini.

9. zvezek. — S štirimi slikami.

Uredil in založil

Anton Ratajec.

V Ljubljani. 1899. — Tiskala Katol. Tiskarna.

Cena broširanam à 30 kr., v pol platno vezanim à 40 kr., v celo platno vezanim à 55 kr. Dobivajo se v semenišču, Katol. Bukvarni, Ničmanu, Gintiniju, Schwentnerju in pri Krajcu v Novem Mestu. Dobé se tudi stari letniki razen I in II.

Primerno darilo otrokom ob raznih prilikah!

Vidrova ržena kava,

nad vse čist izdelek, je kot pridevek k pravi kavi jako zdrava in izvrstna pijača.

Po mestih naproday pol kilograma za 24 kr. — Kjer v prodajalnicah ni dobiti, naj se blagovoli naravnost naročiti 5 klg. za 2 gld 25 kr. franko na vse pošte. 104 10 10

Tovarna za rženo kavo v Pragi-Lieben.

Dobra prodajalka in 599 3-1 učenec

za trgovino z mešanim blagom se sprejmeta pri J. Modic-u v Novi Vasi pri Rakeku.
Pogoji se zvedo pri njem samem.

Izvrstna, naravna hrvaška

vina

bela in rudeča priporoča iz svojega kleta

MIRKO BROZ v Zagrebu.

Oddaja jih v sodih od 50 litrov dalje po 23, 23. 24, 25, 26 kr. liter iz let 1895, 1896, 1897 in 1898; črna dal-matinska iz leta 1898. — Sode računam posebej ali nazaj jemljem franko. — Vsa moja vina so analizirana in jamčim za njih naravnost. 558 10-9

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse 1

v hiši društva.

Podružnica za Ogersko:

Pešta, Franz-Josefplatz

št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dné 31. decembra 1897 kron 159.947.578 —
Letni dohodki na premijah in obrestih dné 31. decembra 1897 28.823.375 —
Mej letom 1897 je društvo izdalo 7468 polie z glavnic 67.331.352 —
Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge, daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

794 (12-9)

pri

Gvidonu Zeschko-tu,

v vilii nasproti Narodnemu domu.

Razglas.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa véliki gimnaziji v Kranju vpisávali se bodo učenci, kateri nameravajo vstopiti v prvi razred,

v soboto, dné 15. julija,

od 9. do 12. ure v ravnateljevi pisarni.

Vsprejemne preskušnje vršile se bodo v ponedeljek, dné 17. julija, od 1/9. ure nadalje.

Dotični učenci pridejo naj v spremstvu starišev ali njihovih namestnikov ter naj prinesó seboj krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

Vsprejema taksa je določena na 3 gld. 50 kr., ki se bode onim, ki preskušnje ne bi prestali, vrnila.

Učenci, kateri so oddaljeni od Kranja, pa se morejo javiti za vsprejem tudi pismeno, vpsolati morajo krstni list, zadnje šolsko spričevalo ter takso. Vendar pa se morajo v ponedeljek dné 17. julija pred preskušnjo predstaviti osebno šolskemu ravnatelju.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa vélike gimnazije v Kranju, dné 1. julija 1899. 579 3-3

Voznje karte
in
tovorni listi

AMERIKO.

312 21 Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel 20,

ali pa

317 25-18

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 29.

Trnkoczy-jev

oblič za kurja očesa

102 10-10 (cena 35 kr.)

Slovenci,

pristopajte k

„Naši straži“!

Prostovoljna razprodaja!

V četrtek pred sv. Jakobom, dné 20. julija 1899, dopoldne ob 8. uri, eventuelno tudi drugi dan 21. julija t. l. bodo se

travniki, njive in gozdi

pripadajoči k graščini „Rakovnik“ v Ljubljani, katera je last F. M. Schmitt-a v Ljubljani, na lici mesta prostovoljno po kosih prodajali. 587 3-2

Travniki leže ob Dolenjski cesti in so pripravi za stavbišča.

Razglas.

597 3-1

Po sklepu „Kranjske hranilnice“ bode pet eksternih učencev s Kranjskega na ljubljanski trgovinski šoli dobivalo brezplačno pouk in učila v šolskem letu 1899/1900.

Prosilci, ki so 14. leto življenja dosegli, naj svoje prošnje z nacijo-nalom, z dokazom ubožnosti in s spričali, da so tri razrede realke, gim-nazije ali gorenje razrede meščanske šole s pohvalnim redom iz mravnosti in vsaj z zadostnim napredkom v učnih predmetih dovršili, vsaj do 20. septembra t. l. tu predložé, da se vse doposlane prošnje potem izročé slavnemu vodstvu kranjske hranilnice v sklepanje

V Ljubljani, dné 10. julija 1899.

Vodstvo trgovinske šole.

Ferdinand Mahr,
ces. svetnik.

Pozor

kolesarji!

Obče znana, jako trpežna

kolesa Styria št. V „ljudsko kolo“

prodajajo se zaradi različnih cen drugih vrst koles po jako
znižanih tovarniških cenah pri

Franu Čudnu v Ljubljani

s čemur je sl. občinstvu dana prilika po ceni si pribaviti

Styria št. V.

399 23

Zastopnik trdke: Josip Polak.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane
efekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dné
do dné po 4 1/2 %.
Poštno-hranilnišne položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 12. julija.	Dné 11. julija.	Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld. — kr.
Skupni državni dolg v notah	100 gld. 60 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	— „ —
Skupni državni dolg v srebru	100 „ 45 „	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 „ 50 „
Avstrijska zlata renta 4%	119 „ 40 „	Rudolfove srečke, 10 gld.	28 „ — „
Avstrijska krona renta 4%	100 „ 65 „	Salmove srečke, 40 gld.	86 „ — „
Ogerska zlata renta 4%	119 „ 25 „	St. Genčis srečke, 40 gld.	83 „ 25 „
Ogerska krona renta 4%	96 „ 75 „	Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 „ — „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	913 „ — „	Ljubljanske srečke	23 „ 50 „
Kreditne delnice, 160 gld.	380 „ 40 „	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 „ — „
London vista	120 „ 55 „	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3250 „ — „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 92 1/2 „	Akcije tržaškega Lloyd, 500 gld.	445 „ — „
20 mark	11 „ 77 „	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	77 „ 75 „
30 frankov (napoleonador)	9 „ 55 1/2 „	Splošna avstrijska stavbinska družba	107 „ — „
Italijanski bankovci	44 „ 55 „	Montanska družba avstr. plan.	239 „ 85 „
C. kr. cekini	5 „ 67 „	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	182 „ — „
		Papirnih rubljev 100	127 „ — „

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakevec.

Tisk »Kotliške Tiskarne« v Ljubljani.